

и вратило би нам се као лоша последица која би нас у потпуности раскомадала.

Српски народ у Савино време - као и данас - налазио се на географској, духовној и политичкој вододелници Истока и Запада. Но, то није спречило, већ надахнуло Светог Симеона Мироточивог и његове свете синове Саву и Стефана Првовенчаног, да мудро и благоразумно воде двоједини брод српског народа, брод Српске Цркве и српске државе, кроз Сциле и Харибде сукоба Истока и Запада који нису били мањи од ових данашњих. Ето примера на коме и данас можемо да учимо.

Свети Сава је знао да се духовно и културно просвећивање верних може остварити само уколико се образује довољан број способних и своје народу оданих епископа, свештеника и монаха под једном црквеном управом. Основни став Светог Саве и предања које из њега израста, најбоље се може видети у *Беседи о правој вери*, коју је одржао у Жичи на Спасовдан 1221. године. У овој *Беседи* Свети Сава позива браћу и пријатеље, оце и чеда, то јест цео народ, да приклоне богољубива срца своја, да би чули речи светих истина, да их ставе у срца своја и у савест душа својих, пред очи ума свога и да их разумеју. Потом светитељ наставља: „Стога вас, браћо и чеда, ово прво молим да, положивши сву наду своју на Бога, држимо се пре свега праве вере Његове.” Очеvidно, полазна тачка за Светог Саву је Истина примана вером, оно што он назива на истом месту светим речима. Из даљег излагања се види да он ту истину осећа као чудесно присутну. Зато и каже: „Духовна наука није игра, нити речи безумља мисли људских, него је то проповедана света вера Божја на којој су основани свети чинови у Христу Исусу Господу нашем, о коме пророци Светим Духом Божијим прорекоше, и апостоли научише, и мученици исповедише, и сви Свети сачуваше.”

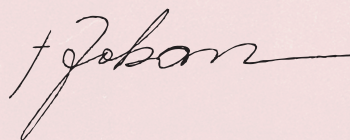
Захваљујући опредељењу Светог Саве омогућено је и довршено идентитетско уобличавање и сазревање српског народа, а црквеном самосталношћу и потоњим духовним плодовима, пројављено је његово културно и национално пунолетство. То Савино опредељење формирало је посебан, нама Србима бескрајно

драгоцен Светосавски завет. Тај завет јесте у својој суштини Христов Нови Завет остварен у историјском искуству српског народа, завет безграничне жртвене љубави према свом народу, његовој Цркви и његовој држави, према истини, правди и слободи. Из тог завета изникао је и потоњи Косовски, Светолазаревски завет, као и сва друга, у одсудним временима заветна опредељења и дела српског народа. Захваљујући томе, преживели смо и победили сијасет искушења и невоља које су пратиле, а како видимо, и данас прате историјску судбину нашег народа. Верност Светосавском завету омогућила нам је да преживимо, али и да не поклекнемо. Није довољно само преживети, поучава нас завет Светог Саве: треба усправно стајати. На то смо, управо, и данас позвани.

У знаку распећа и васкрсења Христовог налази се сав живот и историјско трајање нашег народа и наше Цркве. Због тога, браћо и сестре и децо духовна, будимо у Цркви да би Црква била са нама. Чувајмо Цркву и њено јединство да би Црква чувала нас. Зато се у нади молимо да верност светосавском *Пућу који у живој води* и Светосавском завету оспособи српски народ да очува своју свету веру и своју отаџбину. Молимо се Светом Сави да замоли нашег Спаситеља и Лекара душа наших да они који болују од ове опаке болести која је захватила цео свет, али и од сваке друге болести, оздраве. Молимо се Светом Сави да чува и руководи и све лекаре који се несебично труде за све оболеле сведочећи сву узвишеност лекарског позива.

Са овим мислима и жељом да Господ по молитвама Светог Саве благослови, укрепи, надахне, сачува и спаси поверени Нам народ Божији у поносној Шумадији, као и свеколики наш народ, нашу отаџбину, нашу Светосавску Цркву и нас у њој, остајемо ваш молитвеник пред Господом и пред Светим Савом,

Епископ шумадијски

Дано у престоном Нам граду Крагујевцу
27/14. јануара 2022. године

ЈОВАН
МИЛОШЋУ БОЖИЈОМ ПРАВОСЛАВНИ
ЕПИСКОП ШУМАДИЈСКИ

СВЕМУ СВЕШТЕНСТВУ, МОНАШТВУ И ВЕРНОМ
СВЕТОСАВСКОМ НАРОДУ ОВЕ БОГОМ ЧУВАНЕ
ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ, БЛАГОДАТ ВАМ И
МИР ОД БОГА ОЦА, БОГА СИНА И БОГА ДУХА
СВЕТОГА И ДА МОЛИТВЕ СВЕТОГ САВЕ БУДУ СА
СВИМА ВАМА

*Био си наставник, првопрестолник
и учишеш људи који води у животи...*

Свети Сава је наш духовни отац који нас је обукао у Христову науку, препородио Духом Светим и Јеванђељем. Као наш просветитељ и учитељ повео је народ Христовим путем, путем спасења, путем који води у Живот вечни, како и певамо у тропару њему посвећеном.

Свети Сава представља најзначајнију личност целокупне српске историје која чврсто утемељује српски идентитет. Својим утицајем, вешто користећи околности у међународним односима свога доба, издејствовао је 1219. године од цариградског патријарха Манојла I Харитопула и цара Теодора I Ласкариса самосталност за Српску православну Цркву. Као први архиепископ свих српских и поморских земаља оцрковио је свој народ, знајући да је Црква Једна и да смо сви ми удови Једног Тела - Цркве, чија је Глава Христос (Прва Коринћанима 12, 27; Римљанима 12, 5). Свети Сава је тако, ван сваке сумње, постао први српски просветитељ који је народ и државу просвећивао у духу Хришћанства и ширио православну веру, укоренењујући је дубоко у саму срж српског бића.

Светог Саву можемо сматрати и првим српским дипломатом, али у много дубљем смислу него када се мисли на модерну дипломатију. Са свима је преговарао одговорно и искрено. Сусрео се Сава са свим водећим личностима православног света, патријарсима Цариграда, Антиохије, Јерусалима и Александрије, док је са папом римским имао посредан контакт преко посланика. Сматрају га чак и својеврсним пиониром хришћанско-муслиманског дијалога. Дипломатским активностима верно је пратио и подржавао владарску политику и идеологију свога брата краља Стефана Првовенчаног.

Плод његове свестраности и истине да је реч о ванвременској личности јесте и српска верзија *Номоканона*, позната као *Законоправило*, односно *Крмчија* - правног списка који је оставио великог трага не само на српску црквено-правну традицију, већ и на друге земље и народе. Светог Саву са правом можемо сматра-

ти и оцем српске медицине, јер је под његовим покровитељством започело оснивање болница по византијском узору при Хиландару, а потом и у Студеници. Ова два манастира, бисери целог хришћанског и цивилизованог света, такође представљају трајни печат Савиног многоструког деловања.

На крају, када се све ово помене, сасвим је природно то што је још у средњем веку, а и данас, Свети Сава постао и остао темељна личност Српске Цркве и државе, нашег идентитета и целокупне српске културе. Свети Сава је био истински космополита за живота, а и након овоземаљског престављења, његове идеје живе у Русији, Бугарској, Грчкој, где се његов култ до данас негује. Његово свеукупно животно и црквено дело уткано је у аутокефалну помесну Српску православну Цркву као најпостојанију и најзначајнију институцију српског народа. Многострука личност Светог Саве спаја и велики део српских земаља и територија на којима су Срби оставили свој животни траг. Његов допринос српском народу јасно је препознатљив у целокупном нашем школству, култури, језику, праву, медицини, дипломатији и стога су Срби с правом светосавски народ.

Свети Сава нас је учио да је Бог створио сваког човека и сав људски род по својој слици и прилици, да представља савршено јединство и савршену заједницу у љубави три Личности: Оца и Сина и Светога Духа. То што је човека створио по својој слици и прилици, заправо значи да га је позвао да живи у мери, колико је то могуће, Божанским начином постојања, јединства и заједнице различитих личности и да такав начин живота учини сопственом реалношћу у времену и вечности.

Такође, Свети Сава нас је учио да је сваки човек створен са добијеним даровима и способностима, са својим посебним, личним печатом, а опет је свако, као учесник заједничке људске природе, истовремено, иако је различит од њих у заједници са свим људима. Кажемо различит, а не супротстављен, не противречан другоме. Човек може да спозна себе, своју општост и своју посебност, тек у међусобном прожимању са другим људима, да има могућност да расте и дарује себе другоме, али и да се обогаћује другим. Свети Сава је много радио на подизању и васпитању породице код Срба. Стално је

истицао да је први благослов Божји упућен људима била заповест о породици: *Оставиће човек оца свога и мајку, и прилепиће се својој жени, биће двоје једно тело* (Прва Мојсијева 2, 24). Свети Сава нас је, такође, учио, да породица није дата да буде циљ сама по себи, већ да буде конкретно училиште у којем се учимо изграђивању јединства у различитости и љубави према другоме да бисмо истовремено себе даривали другима и откривали и живели личне димензије свога бића.

Не можемо волети друге, који су удаљени од нас, ако најпре не волимо свога оца, своју мајку, свога брата, сестру, комшију, породицу, свој род, свој народ. То је логика и природни духовни поредак ствари по коме се јединство изграђује пошавши од конкретног, појединачног, личног, ка општем и свеопштем. Сваки други редослед је неприродан и може да створи дубоке проблеме.

Ово Савино учење упућује нас да на првом месту упознамо себе, оно што нас непосредно окружује, упознамо оно што је наше, као своје могућности, успехе, узрастања, оно што је добро и врлина, да бисмо могли да растемо, напредујемо и идемо даље. Исто тако, неопходно је спознати и своје слабости, како бисмо се исправљали и бивали бољи. Једног и другог има на претек у нашој прошлости, у нашем предању. То је мотив да у предању, у ономе што је наша прошлост, тражимо своја надахнућа.

Добро је чути шта други говоре о нама, али пре тога ми морамо упознати себе и своје биће и признати себи себе. Морамо се усредсредити, захватити из самог корена нашег бића, и црпећи из њега Богом нам дате сокове, непрестано ићи напред. Не могу нам други, својим очима посматрајући наше мисли и дела рећи ко смо ми, и да то буде дубље и аутентичније од онога што нам је дао и чему нас је научио Свети Сава.

Учио нас је Свети Сава да јединство породице, јединство фамилије, јединство народа, не сме бити засновано на себичним интересима и ни у ком случају не сме да послужи томе да се затворимо у себе и да се одвојимо од других. На тако заснованим циљевима наше јединство, као и свако друго јединство, постало би деструктивно, претворило би се у своју супротност